

El llibre de la setmana. Personatges com els que pul·lulaven a 'El buda dels suburbis', 'Mi hermosa lavandería' i 'Londres me mata' miren cap enrere amb desencant en l'última obra de l'autor anglopakistanès

Hanif Kureishi. Una novel·la magnífica en què recupera el pols dels seus millors temps i repassa amb sentit de l'humor les escorialles d'una generació a la qual només li queda la recerca del plaer.

El principi del plaer

Amb 'Una cosa per explicar-vos', Hanif Kureishi entrega la millor novel·la des d'"El buda dels suburbis"

SERGI
Sánchez

Comencem per una escena a la vegada central i perifèrica en una novel·la que es recrea, amb certa *joie de vivre*, en les seves excursions pels voltants, en el seu afany per convertir-se en deliciós anecdotari sobre el que significa ser humà avui dia, en termes morals, sexuals i ideològics. Omar Alí, conegut com a Lord Alí de Lewisham després de l'elecció de Blair el 1997, apareix no pas com l'homosexual musulmà de *Mi hermosa lavandería* sinó com l'homosexual musulmà i laborista que ha venut el negoci de tintoreria, ha invertit en mitjans de comunicació i recolza fermament la guerra de l'Iraq. «¿No els hem fet un favor als iraquians?», es defensa Omar. «Vosaltres, els vells comunistes esquerrans, no podeu afliurar la corda».

DESITJOS OCULTS // Jamal Khan, el psicoterapeuta que protagonitza *Una cosa per explicar-vos*, va compartir pis en temps de militància universitària amb «un grup de blancs de classe mitjana molt polítics (...) blairistes entusiastes que sortien sovint a la televisió defensant la guerra de l'Iraq», no gaire diferents d'Omar. Es pot deduir que l'última i magnífica novel·la del britànic d'origen pakistanès Hanif Kureishi, la millor des d'"El buda dels suburbis", aconsegueix certificar el desencant de tota una generació que és la del mateix escriptor, infermer de les emocions i desitjos ocults que prefereix escoltar més que no pas dictar sentència.

No és l'única lectura que suggereix una obra pluricefala que inclou dos personatges secundaris memorables (Míriam, la voluptuosa i

► Hanif Kureishi, en la seva última visita a Barcelona, l'any 2006.

radical germana de Jamal, i Henry, el seu amant i també amic del protagonista); un preciós elogi de la psicoteràpia com a disciplina artística, gairebé al mateix nivell de la creació literària; un sorprenent cas d'incest; un assassinat just que necessita una redempció que no arriba; un amor juvenil recuperat en l'edat madura; el robatori d'un dibuix d'Ingres; i una variada selecció d'escenes sexuals que, per Kureishi, signifiquen l'expressió del secret més insondable, el causant de totes les sessions de divan que Jamal presideix disposat a conèixer l'estrany que viu al nostre interior; això és, la recerca del plaer, la destil·lació de la seva essència.

Els que van ser revolucionaris comencen a morir, la guerra està lluny però és a tot arreu (els atemptats de Londres apareixen gairebé al final d'*Una cosa per explicar-vos*, com el colofó en la història de decepcions polítiques que funcionen com a teló de fons històric), els joves no tenen models ètics (sortosament, tenint en compte on han anat a parar els anarcoecologistes) i la crisi de les ideologies no causa víctimes perquè ningú sap en què creure.

No obstant, Kureishi s'enfronta a aquest escenari desolador amb sentit de l'humor, i la seva novel·la, que funciona com una llarga i reparadora confessió, amb la seva tendència

a la lliure associació d'idees i personatges, deixa un agradable regust, com si per fi Jamal, tan paranoic i tan entranyable, hagués trobat la seva identitat perduda a través del relat, i amb aquest retrobament amb ell mateix hagués convertit tots els seus lectors en psicoterapeutes feliços que s'han oblidat que un dia van ser pacients tan necessàriament bojos com aquells que creuen que no ho estan. ≡

► UNA COSA PER EXPLICAR-VOS ALGO QUE CONTARTE

Hanif Kureishi. Traducció: Francesc Rovira / Fernando González Corugedo. Empúries / Anagrama. 528 / 493 pàgines. 21,50€

sat, un projecte que sembla inventat i dissenyat per un boig i, no obstant, a l'instant d'arrencar passa el miracle i tot funciona amb exactitud i fins i tot amb lleugeresa.

Assenyalada de manera unànime per la crítica, *Zona* ha estat la gran revelació literària de la temporada a França. I també el públic va secundar l'aposta. Potser perquè Enard sap perfectament on es dirigeix aquest tren aparentment perdut en la nit i el dirigeix amb un aplom destacable. A canvi només demana una mínima generositat del lector, la confiança justa que, més enllà de les aparences experimentals, sap perfectament el que està fent. Afortunadament, el seu traductor al castellà, també. ≡

► ZONA

Mathias Enard.

Traducció: Robert Juan-Cantavella. La otra orilla. 395 pàgines. 24 €

Els versos de l'edat mitjana

■ CLÀSSICS

DOMINGO RÓDENAS

Molt me ve tart lo jorn tan desijat, es lamentava Ausiàs March al segle XV i bé el podríem parafrasejar ara: molt ha trigat el dia de veure reunida en un sol llibre la millor poesia lírica que es va escriure a l'edat mitjana a tota la Península i en tota la seva pluralitat lingüística i cultural. L'empresa porta els noms del medievalista Carlos Alvar i el poeta i teòric literari Jenaro Talens, que han estampat a la coberta de la seva antologia *Locus amoenus* les vuit llengües que hi sonen: llatí, àrab, hebreu, mossàrab, provençal, galaicoportuguès, castellà i català. I dic sonen perquè ofereixen els poemes en les versions originals juntament amb la traducció. La polifonia resultant transmet la idea d'un entramat riquíssim i complex de cançons, temes i formats en què els productes de la cultura popular eren absorbits pels creadors de l'alta cultura. Tot plegat té ben poc a veure amb la imatge d'una edat mitjana encarcerada i divi-

Una antologia recull la poesia medieval ibèrica en les seves vuit llengües

dida, en l'àmbit literari, en esferes estanques.

Però *Locus amoenus*, a més a més de posar de manifest la fecunda coexistència entre els segles XI i XV de diverses modulacions del lirisme amorós (és la inspiració que predomina), invita a rellegir poetes com Yehuda ha Levi, Cerverí de Girona, el rei Don Denís, Don Sem Tob, l'Arcipreste de Hita, Jorge Manrique, Ramon Llull o Ausiàs March a una nova llum, la del context intercultural que proposen els antòlegs. Convé advertir, amb tot, que no hi surten representats tots els corrents de la lírica medieval sinó només aquells que van néixer com a escriptura o que van aspirar a ser-ho: el dels poetes cultes, fossin clergues o cortesans entregats al joc de fer versos. N'ha quedat fora la poesia tradicional, la que va viure en la veu del poble acompanyant les tasques i els ocis quotidians, i també el riu cabalós del romancer. Però aquestes expressions no van ser fixades per escrit fins al llindar del segle XVI i és legítim considerar-les una altra història. El *lloc amè* que configura aquesta antologia és per freqüentar-lo i reconèixer, un cop més, que els pesars i plaers amorosos, com també l'exercici de dir-los amb paraules, es mantenen incòlumes amb el pas dels segles. ≡

► LOCUS AMOENUS

Carlos Alvar i Jenaro Talens (Ed)
Galaxia / Círculo. 1.260 pàg. 35 €

Llegir la fi del món

Mathias Enard pinta el terrible mural de les grans guerres d'Europa mitjançant un artefacte narratiu molt atrevit i meritori

■ NOVEL·LA TRADUÏDA

ENRIQUE DE HÉRIZ

Aquesta novel·la està constituïda per una sola frase (que ni tan sols és tal, ja que fins i tot la primera paraula comença en minúscules, donant a entendre que el discurs es va iniciar en algun lloc anterior). Queda dit. I s'equivocarà qui associï aquest suposat atreviment estilístic amb un d'aquests audaçs exercicis d'elitisme condemnats als aplaudiments de la crítica i el desdeny del públic. Molt al contrari, el lector que se sub-

mergeixi en aquesta frase a penes necessitarà una sola pàgina per sorprendre's de la naturalitat amb què el discurs mental del narrador es va desenvolupant. Si és un experiment, funciona.

Zona narra un viatge en tren al llarg de la nit. Un home va de París a Roma carregat de misteris i de records. Al llarg de 24 capítols clarament al·lusius als cants de la *Ilíada*, assistim a una desfilada atroç dins del seu cervell: literats apàtrides, militars beneïts per la història, víctimes tan anònimes com quantioses, deportats de guerra, botxins

cèlebres, teòrics de la violència, totes les cares de les guerres del segle XX a Europa i el Pròxim Orient. Però aquest paisatge aterridor, aquest record que el món només existeix per acostar-se a la fi, està tan encertadament travat amb la història personal del narrador, dels seus amors enfonsats en el temps, dels seus records d'infància i amistats, de la seva peripècia aventurera, que el lector ho percep tot com un conjunt viu. Monstruós potser, però viu. La novel·la funciona exactament com un tren: un artefacte que podria semblar a primera vista massa pe-